

DE OUDE GUINGUETTES

Met de sluiting van *De Hert*, is het misschien wel het gepaste ogenblik om in enige woorden aan de Guinguettes (boerenherbergen) te herinneren, die vroeger in de omtrek van onze stad bestonden en waar alle zondagen talrijke families en gezelschappen van vrienden heen togen, om vis, rijstpap, hesp, enz., te eten.

In die tijd dronken de leden der families geen "pinten" bier, maar vader of moeder bestelde een of twee liter (een stoop) bier : men bracht zo veel kleine glazekens als er nodig waren om elkeen te gerieven en dan at men of wel schol, die moeder met de nodige boterhammen had medegebracht, of wel eene "musch" hesp, die destijds maar 9 centen kostte en men was dan nog goed bediend. Een telloor hesp kostte 16 centen en menige huisvader vond dit nog veel te duur.

Alleen de meer begoede lieden aten vis, tenzij in gans bijzondere gevallen.

Er dient ook gezegd dat enkele "guinguettes" meest bekend waren voor de hesp, zooals *Het Maagdeken* (Dampoort); *Het Maagdeken* en *De Hulstenboom* (Brugse poort); *Het Staaksken* (tussen Wondelgem en Mariakerke); *Het Snepken*, enz. Andere meest voor die lekkere gebakken blieken, paling, waterzooi enz., zoals *Het Strop* (buiten de Heuvelpoort); *Het Motje* en *De Zwaam* (te Rooigem); *Het Patijntje* (aan de Leie).

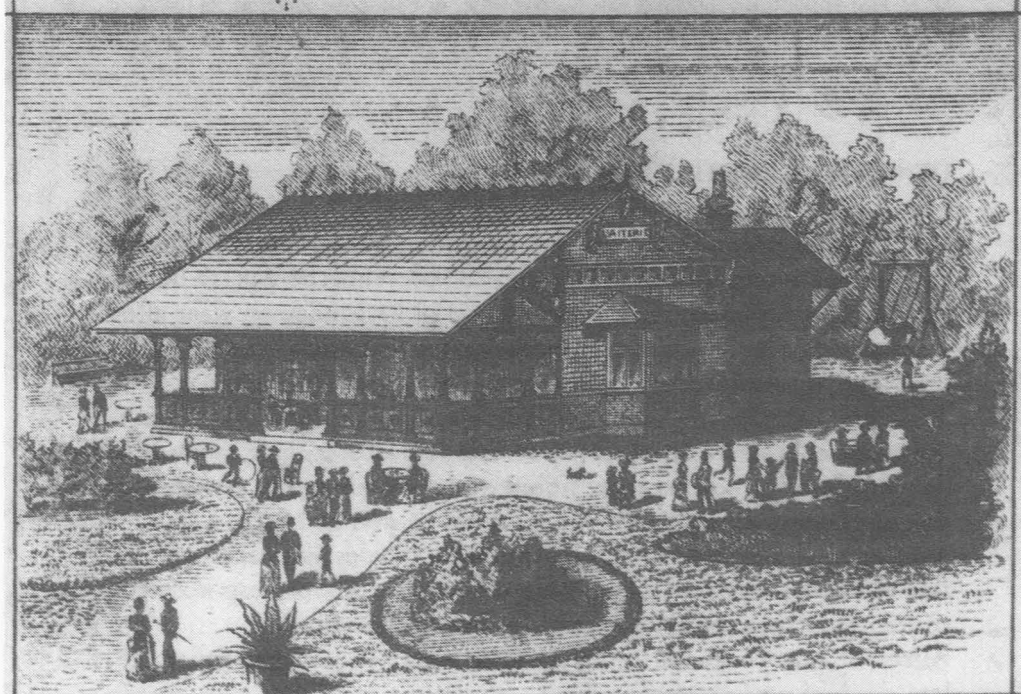
Het Maagdeken, (Palingshuizen) was voor zo wat 40 jaar, 's zondags, de verzamelplaats van de onderwijzers, die er een partijtje gingen bollen.

Op de dag van het "Zomerlief", nog iets dat met de vooruitgang verdwenen is, stroomde het er van jeugdige paren.

Er dient ook vermeld te worden dat de waardin uit *Het Maagdeken* de eerste op het Gemeentekerkhof begraven is geworden.

Het Maagdeken buiten de Dampoort was "op Bergenkruisen", voor deze wijk, wat *Het Maagdeken* der Palingshuizen voor het "Zomerlief" was.

CHALET SUISSE

Propriétaire L. Vanheule.

Vele dezer boerenherbergen verdwenen voor enige jaren, toen het reizen naar bad- en andere plaatsen elkeen begon aan te doen; in de laatste tijd echter zijn de bezoeken naar de buiten, vooral door wielrijders, weer in de mode gekomen en ook ganse rijen huurrijtuigen brengen het volk nu 's zondags naar de guinguettes, die behouden bleven en naar de vele nieuwe, die sedert enige jaren tot stand gekomen zijn. In zijne *Notes et Souvenirs*, spreekt de heer Prosper Claeys van enkele der verdwenenen, zoals: *Het Strop*, buiten de Heuvelpoort; *Het Motje*, *De Bruiloft* en *De Zwaan*.

De Bruiloft buiten de Keizerpoort was bekend door de terugkeer der Hallegasten. Deze vertrokken destijds met ganse groepen, de zaterdag avond voor Sinksen, ter Beevaart naar Halle (bij Brussel) en keerden

dan de maandag namiddag terug, met papieren vaantjes, of halskettin-
gen van gewijde koekjes, enz. Dit gebruik is sedert lang uitgestorven
en daarmede ging ook *De Bruiloft* en in het algemeen de nering van
de herbergen van den Brusselse steenweg te niet.

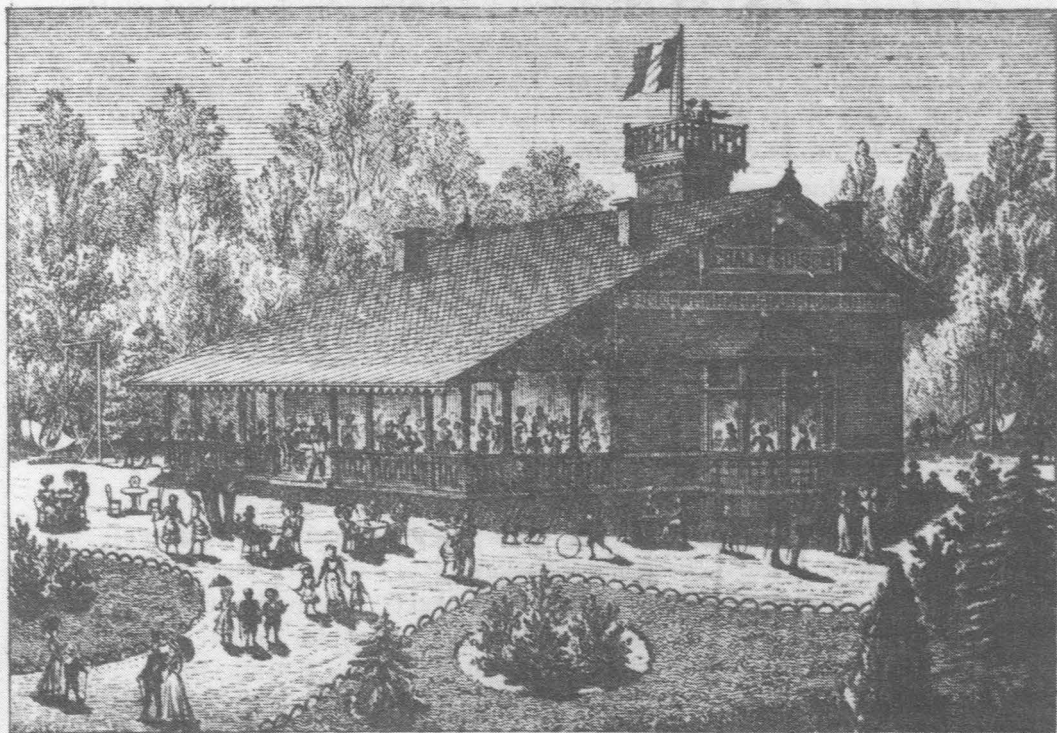
De lijst willen wij hier volledigen. Ziehier de namen van vele guinguet-
ten, welke wij in onze jonge jaren bezochten en die allen verdwenen
zijn : *Het Motje* (Drongensteenweg); *De Karpel* (Dendermondesteen-
weg); *De Hazewind* (idem); *De Zwaan* (Nettestraat); *Het Maagdeken*
(Palingshuizen). (Het huis bestaat nog als koffiehuis, maar de uitge-
streckte tuin is veranderd in een hofbouwgesticht); *Het Maagdeken*
(Dendermondesteenweg, van waar men de schieting van *De Schelde*
zag); *De Gouden Poort* (Antwerpse steenweg); *Bij Beirens* (School-
straat, St-Amandsberg); *Het Pavillon des Glacis* (Park); *De Hert* (Kort-
rijksesteenweg); *De Hulstenboom* (Brugsesteenweg - bestaat thans
weder als velodroom); *Het Park Ste-Cecilia* (in de Muinkmeersen, waar
nu de Benardstraat is).

Van in onze tijd bestaan nog : het *Pavillon de la Lys* (Meersstraat);
De Vledermuis (Bijlokekaai); *De Oude Barriere* (Kortrijksesteenweg);
Het Snepke (nabij de brug van die naam); *Het Patijntje* (einde der Pa-
tijntjesstraat); *De Groene Staak* (het "Staakske", tussen Wondelgem
en Mariakerke); *De Groene Boomgaard* (Drongen); *De Zwarte Hond*,
De Warande, *De Snoek* (te Gentbrugge); *De Groene Boomgaard* te
Zwijnaarde, destijds bekend voor zijn schilderijen); *De Groene Jager*
(tussen Destelbergen en Heusden), *Het Heilig Huizeken* (Drongen).
Bij de twee vishuizen-guinguettes, die sedert lang te Heusden beston-
den : *Het Brughuis* en de *Café-Restaurant De Baets*, is er in de laatste
jaren een bijgekomen, *De Schelde* (Hier stroomt de Schelde).

Voor degene die verdwenen, zijn er echter in de laatste jaren talrijke
andere in de plaats gekomen. Noemen wij slechts : in het Park van de
Citadel, de *Belvédère*, *Trocadéro*, *Het Zwitsers Lusthuis* en *Matadi*.
Verder : *De Lusthof*, aan het uiteinde der St-Denijslaan; *De Hippo-
droom van Canada*, tussen de Meersstraat en de Leie; *De Anker*, te
St-Denijs-Westrem; de *Nénuphar*, te Afsnee; de *Derby*, aan het St-De-
nijsplein; *De Hazewind*, in de Patijntjesstraat.

Te Oostakker-Lourdes verrezen er een groot aantal, terwijl ook te
Overmeire-Donk, enige schone villa-guinguettes werden gebouwd.
Bij een bezoek, onlangs aan Mariakerke gebracht, vonden wij nog een
nieuwe guinguette : 't *Rozenhof*, halfwege Gent-Mariakerke, langs de
Brugse vaart : "rechtover 't klooster", zegt de aanwijspilaat.
De Guinguette-Hippodroom : (Soepraes) op de Hundelgemse steenweg,
waar men op ezels kon rijden, werd vervangen door eene soortgelijke

CHALET SUISSE.

Plan de la terrasse

Propriété L. VAN HEULE.

LITH. B. DE KEUHLAERE, GAND.

inrichting in de Bergstraat (weg naar Merelbeke-Bos), afhingende van de Guinguette *In de Bergstraat*, grondgebied Merelbeke en door de *Groene Boomgaard*, beter gekend *Bij boer Janssens*, tussen Heusden en Gentbrugge, behalve de hoger vermelden *Hippodroom van Canada* en *De Snoeck* te Gentbrugge.

In al die buitenherbergen kan men op zon- en feestdagen, bij goed weder, nu weer steeds talrijke en vrolijke gezelschappen aantreffen, die er komen om vis, hesp, krentenbrood of rijstpap te eten, zodat men mag zeggen dat voor deze inrichtingen de goede oude tijd teruggekeerd is.

JAN V.

(Overgenomen uit de Gazette van Gent van 24.9.1908)

A l'honneur de recommander au public son établissement déjà renommé. Ses salons spacieux, le site agréable et pittoresque, le choix exquis et varié de ses vins lui font espérer la continuation de la préférence des sociétés particulières pour les dîners et dînettes. On trouvera chez lui à toute heure des Waterbooy, des Matelotes &c. On sera servi avec les prévenances et les soins les plus minutieux.

BIBLIOGRAFIE

1. Bij de Drukkerij Het Volk verscheen van de hand van Karel Haerens een interessant boekje; getiteld GENTSE MERKWAARDIGHEDEN. Van dezelfde auteur verschenen reeds bij dezelfde uitgever "Standbeelden in Gent" en "Gentse Gedenkplaten". Het boekje van handig formaat, verzorgd gedrukt en rijkelijk geïllustreerd, geeft een beschrijving van 50 Gentse merkwaardigheden. Buiten klassiekers zoals de Draak van het Belfort, het Groot Kanon, het Rabot en de Donkere Poort, vindt men er ook minder vermaarde onderwerpen zoals de Lintworm, het Biezekapelleke, het Fonteintje op de Oude Beestenmarkt, enz. Een boekje waar de Gentenaar veel plezier zal aan beleven. Deze die menen dat ze hun stad goed kennen zullen tot hun verwondering vaststellen dat er nog heel wat te ontdekken valt.

Welke Gentenaar weet bvb. waar hij op straat de gebeeldhouwde kop van Gay-Lussac kan zien ? Wie weet waar hij midden in de Gentse Kuip de buste van Karel van Lorreinen kan bewonderen ? Hoeveel Gentenaars hebben al het beeld van het "breistertje" gezien ? Strenge historici zullen misschien even de wenkbrauwen fronsen bij het lezen van zekere passages, maar wij willen dat zeker niet dramatiseren.

Prijs : 145 fr. Echt niet duur.

Conclusie : Alhoewel geschreven voor een groot publiek zal dit boekje zeker niet misstaan in de bibliotheek van de Gentse Heemkundigen.

(H. C.)

2. LEVEN ONDER DE GASLANTAARN, samengesteld door René De Herdt en Frank Vercoutere. (uitgegeven Stad Gent, Dienst voor Culturele Zaken : Museum voor Industriële Archeologie en Textiel. Verkrijgbaar stadsarchief Gent, prijs 150 fr.) Brochure van 126 bladzijden uitgegeven ter gelegenheid van de gelijknamige tentoonstelling. Zeer degelijke monografie over de gasnijverheid in het algemeen en te Gent in het bijzonder, die boeit van het begin tot het einde en rijkelijk is geïllustreerd.

3. 800 JAAR GRAVENSTEEN : brochure van 32 bladzijden, die ons een duidelijk beeld schetst van de geschiedenis van het Gravensteen. Verkrijgbaar in het Gravensteen.

4. P. J. P. De Pue : GESCHIEDENIS VAN HET VOORMALIG KLOOSTER VAN SINT-CATHARINA VAN SENEN VAN DE PREDIKHERESSEN - DOMINIKANESSEN NIEUWLAND TE GENT (1628-1783). Zeer verzorgde en keurig uitgegeven brochure, waarin de stichting, de bouw van het klooster en de afschaffing in 1783 worden behandeld. (Verkrijgbaar : klooster paters Dominikanen, Hoogstraat 41 Gent).

5. EEN VREEMDE EEND IN DE BELGISCHE BIJT. GENT IN DE PERIODE 1830-1860. Catalogus bij de prachtige tentoonstelling in het Museum Vander Haeghen te Gent (28.6 tot 14.9.1980). Deze zeer keurig uitgegeven catalogus brengt ons een volledig beeld van Gent in de periode 1830-1860. Achtereenvolgens worden behandeld : het stadsbeeld per wijk, de politieke evolutie, rijkdom en armoede (industrialisatie en sociale toestanden), het socio-kulturele leven. De catalogus is overvloedig geïllustreerd. Het werk is zeker onmisbaar in de bibliotheek van allen, die belang stellen in de geschiedenis van Gent. Te verkrijgen in het Stadsarchief, Abrahamstraat Gent. Prijs : 200 fr.

EEN GENTS VRIJWILLIGER VAN 1830

In 1905 te Winkel Sint-Kruis, niet ver van het kanaal van Terneuzen, woonde nog een vrijwilliger van het jaar 1830. Zijn naam was Jacobus Janssens. Hij woonde in De Goede Hoop langs de steenweg van Terdonk naar Wachtebeke. Janssens werd geboren te Gent op 7 oktober 1811. Hij was vrijwilliger in het Parijse korps van de heer Bouwens. Uit Brussel vertrok hij op 4 oktober 1830 met graaf Frederik de Mérode; hij nam de 21° deel aan de verovering van de brug van Walem onder de Franse generaal Mellinet, die later tegen de Belgen samenzwerde. Op 24 oktober was hij te Berchem, waar hij de Mérode zag vallen. Janssens maakte daarna deel uit van het Gents korps onder het bevel van kapitein Van de Poele en werd ruiter bij het tweede Jagers te paard, waarbij hij acht jaar bleef. Te Kermpt werd hij gewond en wist hij zijn gekwetste kapitein Papejans de Merchoven aan de vijand te onttrekken. Met zijn eenheid was hij op de steenweg van Hasselt op Luik, toen generaal Daene "Sauve qui peut" riep : het was een wilde vlucht. De Hollandse kurassiers sabelden in het voetvolk. In 1840 verkocht Janssens zich en werd in het vijfde linieregiment ordonnans van majoor baron van Rhode. In 1850 was Janssens vrij. Dertig jaar lang was hij nu staatsontvanger van het bruggeld. Hij ging op rust in 1879. In 1905 was hij nog flink te been en hij hoopte de feesten te Brussel en te Gent te kunnen bijwonen.

M. van G.

Naar de Gazette van Gent van 27.5.1905.

DOCUMENTATIECENTRUM-SCHENKINGEN

Onze dank aan al de leden, die in de loop van dit jaar, het Documentatiecentrum hebben bedacht met hun giften, wenken en wensen. Wij hopen, dat ook in 1981, talrijke schenkingen ons fonds komen verrijken en ertoe bijdragen de streekgeschiedenis op nieuwe paden te leiden.

Wij nodigen dan ook speciaal diegenen uit, die tot hiertoe verzuimden een bezoek te brengen aan dit centrum, dat aan velen - (studenten, leergierigen, vorsers -) een schat van heemkundige, historische en literaire streekdocumentatie kan bezorgen, maar dat tevens een ontmoetingsplaats is geworden van jong en oud in een gemeenschappelijk stre-